

[Hans Hansen (Rørby).]

Erhvervene, men at det maa være Erhvervene, der som saadanne skal bære Staten oppe.

Munch-Petersen: Jeg maa sige, at jeg forstod ikke rigtig, hvilket Ændringsforslag Retsforbundet vilde stille til dette Lovforslag. Angaaende Bemærkningen om, at dette Lovforslag fremmer Udviklingen frem imod Socialismen, skal jeg sige, at det jo paa en vis Maade kan siges at være rigtigt, for saa vidt som, ligegyldigt hvilket Forslag man stiller, ligegyldigt hvilke Lapperier man forsøger paa det borgerlige Samfund, undgaar man ikke at fremme Udviklingen hen mod Socialisme.

Hvad disse Befolkningslag angaar, som dette Lovforslag omhandler, de smaa Haandværkere og de smaa handlende — der er ganske vist brugt Udtrykket „mindre“, men jeg gaar ud fra og haaber, at det skal være de smaa Haandværkere og smaa handlende —, er deres Stilling jo en lignende som Smaabrugernes, nemlig at de ganske vist formelt er selvejende, formelt maaske kunde betragtes som ganske smaa Kapitalister, men i Virkeligheden ogsaa er udbyttet af det kapitalistiske Samfund, og saa er udsat for et Tryk af den store Kapital og i Virkeligheden jo ikke selv ejer de Produktionsmidler, som de besidder. Derfor er det nødvendigt at hjælpe disse Befolkningslag, idet de i høj Grad rammes af den kapitalistiske Krise.

Men det er jo allerede paavist i Debatten, at den Maade, man vil hjælpe paa her, ikke er nogen effektiv Maade — uden at der derfor er anvist nogen anden Vej til at hjælpe dem —, idet, naar man yder Laan paa den Maade, som det er foreskrevet i § 2, disse Laan jo skal tilbagebetales og forrentes, og det vil sige, at man blot udskyder Tidspunktet; om to Aar skal man altsaa begynde, foruden de Vanskeligheder man har til den Tid, at betale Renter og Afdrag af de ydede Laan.

Lovforslaget kan altsaa kun begrundes ud fra den lyse Tro, som forskellige Partier, hver Gang der udskrives Valg, giver Udtryk for, at vi gaar lyse Tider i Møde. Men ellers kan Forslaget ikke begrundes. Det, der maa til, maa naturligvis være, at der ydes *Tilskud* til disse smaa Haandværkere og smaa handlende, og ikke Laan, som skal baade forrentes og tilbagebetales, hvilket vil være en Umulighed, naar den Tid kommer.

I § 3 forlanges der Sikkerhed og Kaution. Det vil det i langt de fleste Tilfælde

være umuligt at yde, fordi de smaa Haandværkere gennemgaaende ikke ejer noget som helst og derfor ikke kan yde nogen Kaution — ikke en Gang for Halvdelen af Beløbet, saaledes som det kræves her.

I § 4 fastsættes det, at vedkommende Laantagers økonomiske Forhold skal undersøges meget nøje. Vi kan fra vor Side naturligvis ikke have noget imod, at de undersøges, saa at det ikke bliver de store Haandværkere og handlende, der faar Fordelene af Loven, men det skulde jo i alt Fald nødvendig blive en Undersøgelse af samme generende og nærgaaende Art som den, de arbejdsløse udsættes for, naar de skal have Hjælp af Hjælpekassen.

I § 5 bestemmes, at kun de, som har drevet Virksomhed siden 1. Januar 1931, kan komme i Betragtning. Jeg mener, at denne Tidsgrænse er sat alt for langt tilbage, idet netop i den sidste Periode med den store Arbejdsløshed en Række Mennesker, som tidligere var Arbejdere, har forsøgt at etablere sig som et eller andet, og disse smaa Haandværkere og handlende maa dog ogsaa kunne komme i Betragtning og kunne faa Hjælp under den Krise, som ogsaa de rammes af.

Selvfølgelig er vort principielle Standpunkt ikke, at man skal søge at faa etableret saa mange smaa Haandværkere som muligt, vi ser fuldt ud, at den store Drift er den mest rationelle, men det er jo Samfundsforholdene, der tvinger disse Mennesker til at søge deres Udkomme ved et eller andet, og det er Samfundsforholdene, der rammer dem gennem den kraftige Krise. Derfor er det nødvendigt, at der ydes dem Hjælp, men en virkelig effektiv Hjælp i Form af Tilskud.

Schmidt: Det foreliggende Forslag vil jo, efter alt hvad vi har hørt, blive hilst med Glæde af de smaa Haandværkere og de smaa handlende. Det er godt at forstaa, naar der ydes Hjælp, og i det Øjeblik Hjælpen gives, maa det jo virke befriende. Men det er allerede fra flere Sider sagt, at herefter kan det maaske blive trykkende. Den Tid vil jo komme, hvor ikke blot Renterne skal betales, men ogsaa Laanet skal afdrages og tilbagebetales, og det vil slet ikke være muligt, hvis Tiden bliver ved, som den er. Men det kan man jo haabe, at den ikke gør, og jeg skal gerne anbefale dette Forslag, som det er.

Nu henviser Bemærkningerne selv til, at Haandværkerne i mange Tilfælde i særlig Grad er blevet ramt og vil blive ramt af den Krise, vi er inde i, og man kan jo let